

Mike Hedges AS
Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd, a Materion Gwledig
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

Ein cyf: PO1027/EJ/MWJ

19 Tachwedd 2020

Annwyl Mike,

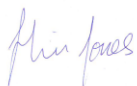
Llywodraethu ac egwyddorion amgylcheddol ar ôl y cyfnod pontio

Cefais ohebiaeth (wedi'i chynnwys fel Atodiad i'r llythyr hwn) gan gynrychiolwyr Cyswllt Amgylchedd Cymru mewn perthynas â'r trefniadau dros dro ar gyfer llywodraethu amgylcheddol yng Nghymru ar ddiwedd cyfnod pontio'r UE.

Yn y llythyr, mae Cyswllt Amgylchedd Cymru yn codi nifer o faterion yn ymwneud â phenodi Aseswr Diogelu'r Amgylchedd dros dro yng Nghymru, ei swyddogaethau a'i gylch gorchwyl, ynghyd â rôl y Senedd yn y trefniadau newydd hyn.

Rwy'n ymwybodol bod y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig wedi cynnal gwaith craffu manwl mewn perthynas â'r trefniadau llywodraethu amgylcheddol yn y dyfodol a'i fod yn cynnal sesiynau craffu cysylltiedig â Brexit gyda Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig. O ystyried hyn, rwy'n credu y byddai'n ddefnyddiol cael eich barn chi am y materion dan sylw fel man cychwyn.

Yn gywir,

Elin Jones AS

Llywydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg / We welcome correspondence in Welsh or English

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

 llywydd@senedd.cymru
 0300 200 7403

Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

 llywydd@senedd.wales
 0300 200 7403

Y Llywydd Elin Jones MS
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1NA

CC: Cwnsler Cyffredinol a'r Gweinidog Pontio Ewropeaidd, Jeremy Miles AS, Yr Anrhydeddus Brif Weinidog Mark Drakeford AS a'r Gweinidog ar gyfer yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig, Lesley Griffiths AS

12fed o Hydref 2020

Annwyl Llywydd

Parthed: Llywodraethu Amgylcheddol ac Egwyddorion yn dilyn y cyfnod pontio

Ysgrifennwn atoch mewn perthynas â threfniadau llywodraethu amgylcheddol yng Nghymru yn dilyn y Cyfnod Pontio - Ionawr 2021 ymlaen. Yn benodol, rydym yn pryderu am y goblygiadau uniongyrchol a thymor hir i fusnes a swyddogaethau'r Senedd.

Fel y gwyddoch, gohiriwyd nifer o ddeddfwriaeth yn ymwneud â Brexit tan ar ôl etholiad Senedd 2021. Mae hyn yn cynnwys deddfwriaeth sy'n ofynnol i sefydlu egwyddorion amgylcheddol statudol a threfniadau llywodraethu, y cadarnhaodd y Prif Weinidog yn ei ddatganiad ar y Rhaglen Ddeddfwriaethol, y byddai'n cael ei dwyn ymlaen ar ôl yr etholiad pe bai Llywodraeth Cymru "mewn sefyllfa i wneud hynny". Mae'n destun gofid mawr gan ei fod yn gadael Cymru yn wynebu'r sefyllfa y flwyddyn nesaf o gael y trefniadau llywodraethu amgylcheddol gwannaf yn unrhyw wlad yng ngorllewin Ewrop.

Yn lle'r camau deddfwriaethol angenrheidiol, mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu cymhwyso egwyddorion amgylcheddol a sefydlu trefniadau llywodraethu dros dro ar sail anstatudol yn unig, gyda'r broses o recriwtio Asesydd Diogelu'r Amgylchedd ar gyfer Cymru ar y gweill¹. Nid yw manylion y trefniadau dros dro na'r canllawiau ar gymhwyso egwyddorion wedi'u cwblhau eto. Mae diffyg eglurder hefyd ar rôl y Senedd yn unrhyw drefniadau llywodraethu dros dro a thymor hir, sydd angen eu hystyried ar fyrder.

Ni fydd gan yr Asesydd Dros Dro hwn (fel y cynigir ar hyn o bryd) unrhyw bwerau i ymchwilio i gwynion ac fe fydd, ac eithrio'r cwynion mwyaf difrifol a brys, yn dal y cwynion i'w hymchwilio yn y dyfodol pan fydd y mesurau statudol wedi'u sefydlu. Gallai hyn olygu bod difrod amgylcheddol difrifol, boed digwyddiad llygredd parhaus o orsaf bŵer, i fethiant systemig i amddiffyn rhywogaethau neu gynefinoedd allweddol yn parhau, heb ymchwiliad effeithiol nac ystyriaeth o'r rhwymedïau posibl – arwahan i'r trywydd gwarddol ddrud ar gyfer sefydliadau cymdeithas sifil o adolygiad barnwrol, sydd ddim yn cynnwys rhwymedïau cywirol sydd ar gael ar hyn o bryd trwy'r CJEU.

Ar ben hyn, bydd cwynion dinasyddion yn cael eu pentyrru ac yn parhau i fod heb eu hymchwilio, gan olygu na fydd unrhyw fethiannau cyhoeddus i gynnal a gweithredu'r gyfraith yn cael eu herio, gan adael amgylchedd

¹ Vacancy –Interim Environmental Protection Assessor for Wales <https://cymru-wales.tal.net/vx/lang-en-GB/mobile-0/appcentre-3/brand-2/xf-4ae214241f4a/candidate/so/pm/1/pl/8/opp/6860-Interim-Environmental-Protection-Assessor-Wales/en-GB?fbclid=IwAR0DKS4afDXDK2rVFnBJuK6F3zFQQCKiwwmhBfqpps4EnwCYegLiEBIsW4k>

Cymru yn agored i niwed, a dinasyddion yn methu â gwireddu eu hawliau yn effeithiol o dan ein hymrwymiaidau rhyngwladol presennol.

Er gwaetha'r ffaith fod coronafirws wedi effeithio ar yr amserlenni deddfwriaethol yn San Steffan, Stormont a Holyrood, mae deddfwriaeth wedi'i chyhoeddi, a bydd yn cael ei phasio naill ai cyn neu yn fuan ar ôl diwedd y cyfnod pontio.

Mae hyn yn creu ansicrwydd sylweddol, gan gynnwys ynghylch rôl y Senedd o ran craffu ac atebolrwydd, er enghraifft wrth ddelio â chwynion am achosion yn ymwneud â Gweinidogion Llywodraeth Cymru, ac mae angen eu hystyried ar fyrder.

O ystyried hyn, rydym yn ysgrifennu i godi'r canlynol:

- I ba raddau y mae'r Senedd yn ymwybodol o, ac yn ymwneud â datblygu'r trefniadau dros dro hyn, a pha drafodaethau a gafwyd gyda Gweinidogion Llywodraeth Cymru ar y mater?
- Pa waith sydd ar y gweill ar hyn o bryd i nodi a datblygu rôl y Senedd pe byddent yn cael eu gwireddu
- Pa bwerau sydd gan y Senedd ar hyn o bryd a fyddai'n caniatáu cefnogaeth dyletswyddau ac ehangu gallu yr Asesydd i weithredu
- Pa bwerau sydd gan y Senedd i geryddu Gweinidogion Llywodraeth Cymru os y canfyddir eu bod wedi torri cyfraith amgylcheddol?
- O ystyried y swyddogaethau lled-farnwrol posibl y gall y prosesau hyn eu creu, sut gellir sicrhau didueddrwydd yn ystyriaeth y Senedd o achosion?

Byddem yn eich annog i ystyried y materion hyn fel elfen allweddol o'ch cynllunio trosglwyddo ar gyfer y Senedd, a gyda swyddogion Llywodraeth Cymru. Rydym hefyd wedi ysgrifennu at y Cwnsler Cyffredinol a'r Gweinidog Trosglwyddo Ewropeaidd Jeremy Miles MS yn amlinellu ein pryderon.

Yn gywir

Alex Phillips
Cyd Gadeirydd Grwp Gwaith Llywodraethu Cyswllt
Amgylchedd Cymru
WWF Cymru

Steve Lucas
Cyd Gadeirydd Grwp Gwaith Llywodraethu Cyswllt
Amgylchedd Cymru
Ymddiriedolaeth Cadwraeth Ystlumod

Baltic House, Mount Stuart Square, Cardiff, CF10 5FH
Tŷ Baltic, Sgwâr Mount Stuart, Caerdydd, CF10 5FH

Tel: 02920 497 509

www.waleslink.org

Registered Charity Number / Rhif Elusen Gofrestredig: 1022675
Chair / Cadeirydd: Roger Thomas
Joint Directors / Cyf-Gyfarwyddwyr: Susan Evans & Karen Whitfield